

Cenné papíry, otevřené podílové fondy



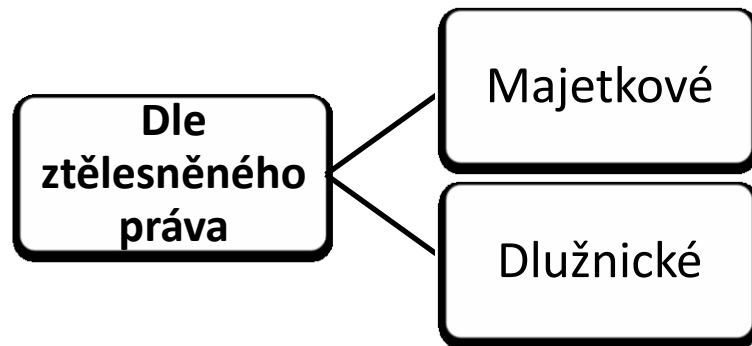
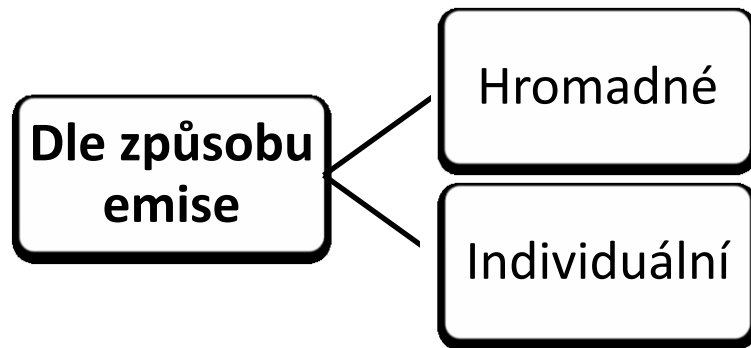
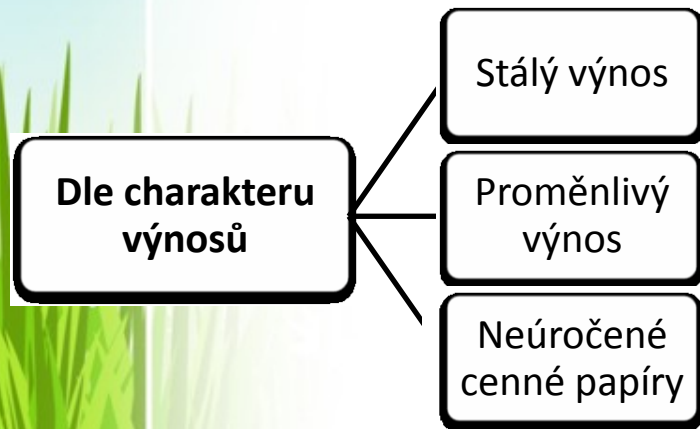
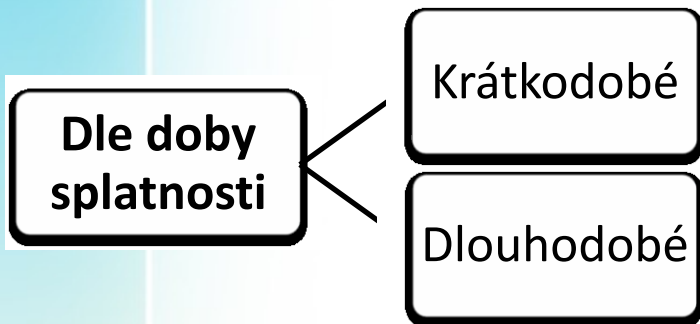
Cenný papír

finanční dokument, prokazující finanční závazky emitenta (vydavatele) vůči majiteli cenného papíru

X

peněžní pohledávka nebo majetkový nárok

Některé ze základních typů klasifikací jsou:



Druhy cenných papírů

Dlužnické CP	Majetkové CP
- Dluhopisy (obligace)	- Akcie
- Směnky a šeky	- Zatimní listy
- Státní pokladniční poukázky	- Podílové listy
- Depozitní certifikáty	- Depozitní stvrzenky
- Hypoteční zástavní listy	

Dluhopisy

- Dluhopis (obligace) je cenný papír, který vyjadřuje dlužnický závazek emitenta vůči oprávněnému majiteli dluhopisu.
- Majitel dluhopisu má nárok požadovat po emitentovi splacení nominální hodnoty v době splatnosti dluhopisu a v určených termínech i stanovených výnosů.
- V době splatnosti dochází ke splacení nominální hodnoty dluhopisu, z hlediska délky doby do splatnosti rozlišujeme dluhopisy:
 - **Krátkodobé** – mají splatnost stanovenou do jednoho roku
 - **Střednědobé** – mají splatnost od jednoho do čtyř let
 - **Dlouhodobé** – se splatností delší než čtyři roky
 - **Věčné renty** – speciální druhy dluhopisů, které nemají stanovenou splatnost, to znamená, že u nich nikdy nedochází ke splacení nominální hodnoty, jsou vypláceny pouze úrokové výnosy.

Druhy dluhopisů

- **Státní dluhopisy** slouží k financování ročního schodku státního rozpočtu. Jejich splatnost bývá 2 roky až 20 let (v zahraničí i déle – např. až 50 let).
- **Firemní dluhopisy** vydávají (emitují) podniky – firmy. Jsou pro ně alternativní možností (vedle bankovních úvěrů) jak získat finanční zdroje na dlouhou dobu.
- **Komunální dluhopisy** jsou dluhopisy, které vydávají obce (municipality) a financují jimi většinou své investiční záměry.
- **Junk bonds** (prašivé obligace) jsou dluhopisy se spekulativním ratingem. Tyto dluhopisy vydává podnik, u kterého je vysoké riziko nedodržení závazků (nesplacení dluhopisu). Jsou tedy vysoce rizikové a proto emitent musí nabídnout vysoký výnos (kupón).

Členění dluhopisů podle druhu kupónu

- dluhopisy s **pevným (fixním) kupónem** – emitent vyplácí po celou dobu života dluhopisu výnos (kupón) ve stejné výši.
- dluhopisy s **pohyblivým (variabilním) kupónem** – výše kupónu se mění v závislosti na vývoji úrokových sazeb nebo inflaci (musí být stanoveno při emisi dluhopisu).
- Dluhopisy s **nulovou úrokovou (kuponovou) sazbou** (nulovým kuponem) – označují se také zerobondy, nedávají majiteli během doby do splatnosti žádný úrokový výnos.

Směnka

- Cenný papír napsaný v přesně stanovené formě, ze kterého vyplývá na jedné straně bezpodmínečný písemně potvrzený platební závazek dlužníka zaplatit částku uvedenou na směnce a na druhé straně právo majitele směnky požadovat ve stanovené době tuto úhradu.
- Doba splatnosti směnky je obvykle do jednoho roku.
- Směnky patří mezi nejpoužívanější a nejstarší nástroje peněžního trhu.
- Směnky se podle obsahu a způsobu vyrovnání člení na dva základní druhy:
 - *Směnka vlastní* je krátkodobý cenný papír, v kterém se výstavce (emitent, trasant) směnky bezpodmínečně zavazuje (slibuje), že zaplatí v určitý čas stanovenou sumu věřiteli (remitentovi), který je na směnce uveden, nebo na jeho řad.
 - *Směnka cizí* je krátkodobý cenný papír, ve kterém výstavce (emitent, trasant) směnky přikazuje třetí osobě (směnečníkovi, trasátovi), aby věřiteli (remitentovi), nebo na jeho řad, zaplatil v určitý čas stanovenou sumu.

Pokladniční poukázka

- Krátkodobé, úvěrové a diskontované cenné papíry, které představují přímý závazek s krátkou dobou splatnosti a slouží ke krytí deficitu ve státním rozpočtu.
- Doba splatnosti je maximálně 1 rok, většinou se emitují na období 3, 6 a 9 měsíců.
- Obvykle se emitují v pravidelných sériích, nicméně v případě nečekané potřeby finančních prostředků se mohou emitovat i mimořádně.
- V Česku emituje státní pokladniční poukázky Ministerstvo financí ČR prostřednictvím ČNB, primární prodej probíhá aukčním způsobem.
- Pokladniční poukázky jsou vysoce likvidní, dobře obchodovatelné cenné papíry, které mají nízké riziko, a proto nižší výnos než jiné druhy cenných papírů.
- Prodávají se s diskontem, tj. za nižší cenu než je jmenovitá hodnota a v době splatnosti je vyplacena vlastníkovi celá nominální hodnota.

Depozitní certifikát

- Úročené cenné papíry potvrzující uložení peněžních prostředků do bank nebo jiných depozitních institucí na přesně stanovené období.
- Banky je vydávají s cílem získat krátkodobé a střednědobé volné peněžní prostředky zejména od obyvatel, ale také od podnikatelských subjektů a velkých investorů.
- Pro klienty bank představují alternativu termínových bankovních vkladů; pro banky jsou depozitní certifikáty výhodnější z hlediska řízení likvidity, protože klient nemůže požádat o jejich vyplacení před dobou splatnosti.
- Depozitní certifikáty jsou emitovány v různých nominálních hodnotách, přičemž výše nominální hodnoty určuje cílovou skupinu investorů.
- Doba splatnosti se pohybuje od jednoho do několika měsíců, i když někdy se emitují střednědobé depozitní certifikáty s dobou splatnosti větší než rok.
- Úrokové sazby depozitních certifikátů vycházejí ze situace na peněžním trhu, jsou stanoveny na ročním základě formou pevného procenta z nominální hodnoty.
- Prodej depozitních certifikátů je většinou založen na diskontním principu.

Hypoteční zástavní listy

- Jsou dluhopisy, jejichž jmenovitá hodnota a poměrný výnos jsou plně kryty pohledávkami z hypotečních úvěrů nebo částí těchto pohledávek (řádné krytí), popř. náhradním způsobem (náhradní krytí – hotovost, státní dluhopisy).
- Pro řádné krytí jmenovité hodnoty hypotečních zástavních listů mohou být použity pouze pohledávky z hypotečních úvěrů, které nepřevyšují 70 % ceny zastavené nemovitosti.
- Vydávané bankami s cílem získat finanční prostředky na poskytování hypoték.
- Jsou vhodné pro konzervativní investory, kteří nemají příliš velké zkušenosti s kapitálovými trhy a nechtějí poskupovat velké riziko.

Akcie

- **Akcie je cenný papír, který opravňuje majitele (akcionáře)**
 - a) podílet se na řízení akciové společnosti (formou účasti na valné hromadě),
 - b) podílet se na zisku akciové společnosti (formou dividend),
 - c) podílet se na likvidačním zůstatku společnosti (v případě likvidace a.s.).

Druhy akcií

Kmenové	Běžné akcie (obchodují se na burze).
Prioritní	Právo na výplatu prioritní dividendy (pevná nebo vyšší dividendy než patří kmenovým akciím). Tyto akcie hlasovací právo většinou nemají
Zaměstnanecké	Mohou nabývat pouze zaměstnanci společnosti.
Zlaté	Akcie se zvláštními právy státu (právo veta na některá rozhodnutí valné hromady)
Úrokové	Právo na výplatu výnosů (dividendy) bez ohledu na hospodářské výsledky. V ČR jsou zakázány.

Akcie dle svého životního cyklu

Růstové	Nevyplácejí zpravidla dividendy, vysoký potenciál růstu, nadprůměrně rizikové.
Cyklické	Akcie cyklických odvětví (strojírenství, papírenský průmysl, ...).
Defenzivní	Málo závislé na hospodářském cyklu, podprůměrně rizikové.
Spekulativní	Akcie mladých společností, vysoce rizikové, možnost vysokého výnosu.

Podílové listy

- **Podílový list je cenný papír osvědčující podíl majitele na majetku podílového fondu (který byl za peníze vložené majiteli zakoupen – např. akcie nebo dluhopisy).**

Otevřené podílové fondy

- **Otevřený podílový fond** vzniká tak, že mnoho malých i větších investorů spojí své úspory a svěří je do správy profesionálnímu správci – investiční společnosti. To znamená, že investoři si nakoupí cenné papíry – podílové listy otevřeného podílového fondu, který tato investiční společnost spravuje.
- **Investiční společnost** tyto svěřené prostředky investuje do akcií nebo dluhopisů.
 - Vzroste-li časem kurz akcií a dluhopisů, vzroste i cena každého podílového listu.
 - Inkasuje-li fond výnosy z dluhopisů a dividendy z akcií, cena každého podílového listu opět vzroste.
 - Klesne-li přechodně kurz akcií nebo dluhopisů, odrazí se tento pokles i na poklesu ceny podílových listů.
- **Podílové listy** otevřených podílových fondů lze kdykoliv od investiční společnosti nakoupit (jakékoliv množství) a zároveň kdykoliv je lze investiční společnosti zpátky odprodat a své peníze tak dostat zpět včetně zhodnocení.
 - Prodej i zpětný odkup podílových listů se totiž provádí za aktuální kurz podílového listu, který odpovídá tržní hodnotě majetku připadajícím na jeden podílový list.

Proč jsou OPF výhodné (1)

- **Dobrá dostupnost.** Většina otevřených podílových fondů je dostupná širokému okruhu domácností, protože investovat můžete již 3 – 5 tisíc Kč (první investice) a další vklady jsou možné již od 100 Kč.
- **Velký výběr.** Každý si může vybrat fond, který mu nejvíce vyhovuje podle toho, na jak dlouho chce investovat, jak vysokého výnosu by chtěl dosáhnout a jak velké investiční riziko je ochoten nést.
- **Vysoká likvidita.** Své peníze uložené ve fondech lze kdykoliv vybrat bez výpovědi a většinou i bez sankčních poplatků. Investiční společnost musí aktuální hodnotu investice vrátit nejpozději do 30 dnů, v praxi to často bývá podstatně dříve (3 – 14 dnů).
- **Vyšší výnosy.** Průměrný výnos cenných papírů je dlouhodobě vyšší než výnos z bankovních vkladů a je stejný, investujete-li 5 tisíc Kč nebo 5 milionů Kč (na rozdíl od termínovaných vkladů v bankách, které mívají úrokové sazby odstupňované podle výše vkladu).

Proč jsou OPF výhodné (2)

- **Rozložení rizika.** Fondy za svěřené peníze nakupují různé cenné papíry a vytvářejí tak portfolio, ve kterém je pokles jednoho cenného papíru eliminován růstem hodnoty jiného cenného papíru. Hodnota investice proto nekolísá tak hodně, jako kdybyste kupovali akcie nebo dluhopisy přímo.
- **Daňová výhodnost.** Při prodeji podílových listů po testovacím období se z výnosu neplatí daň (na rozdíl od úroků z vkladů v bankách, které jsou vždy zdaňovány 15 %).
- **Profesionální správa.** Investováním do fondů si najímáte finanční odborníky, kteří se o Vaše peníze profesionálně starají a jsou zainteresováni na dobrém zhodnocování Vašich investovaných úspor.

Proč jsou OPF výhodné (3)

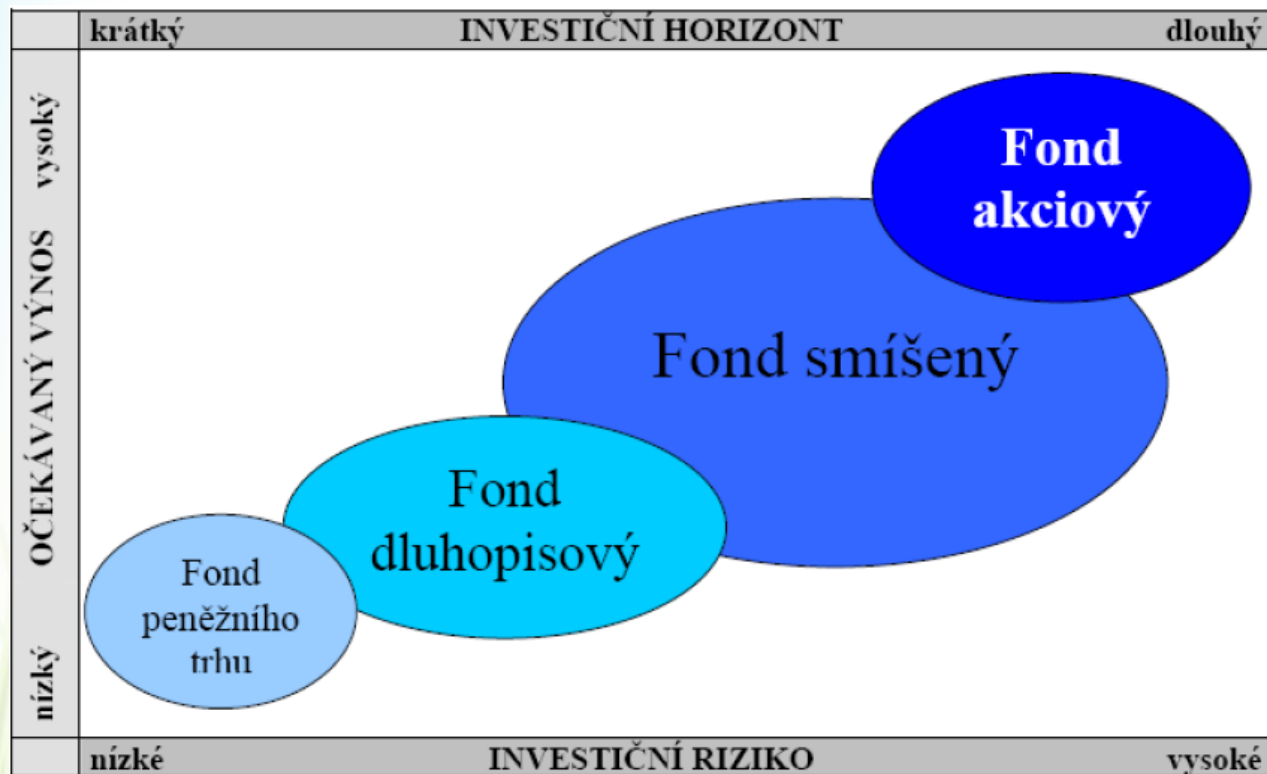
- **Transakční náklady.** Fondy nakupují cenné papíry v mnohem větším množství, a proto platí za každý nakupovaný cenný papír nižší poplatky než jednotlivý investor.
- **Dostatek informací.** Aktuální ceny (kurzy) podílových listů fondů si lze každý den přečíst v novinách, zjistit na internetových stránkách správců nebo telefonickým dotazem na informační linky správců, případně se zeptat svého finančního poradce.
- **Nové možnosti.** Fondy umožňují využívat i takových investic, které by jinak klientovi zůstaly nedostupné. Fondy klientovi také umožňují stát se spoluvlastníkem největších firem na světě.

	Otevřený podílový fond			
	Peněžního trhu	Dluhopisový (obligační)	Smíšený (balancovaný)	Akciový
Charakter investování	Velmi konzervativní	Konzervativní	Zlatá střední cesta	Agresivní (dynamický)
Kolísání výnosů v čase (volatilita)	velmi nízké (jako termínované vklady v bankách)	Střední (při změnách ú.s.)	Střední až vysoké (dáno podílem akcií v portfoliu fondu)	Vysoké (dáno charakterem akcií v portfoliu - u akcií velkých firem nižší než u akcií malých firem)
Očekávaný výnos	mírně nad inflací a nad ú. s. bank	v dlouhodobém průměru vyšší než u fondů peněžního trhu	mezi výnosností dluhopisových a akciových fondů	v dlouhodobém průměru vysoce překračující úrokové sazby bank
Investiční riziko	nejnižší	nízké	střední	vysoké
Likvidita	velmi dobrá, zaručená zákonem a statutem fondu			
Doporučený investiční horizont	krátkodobý	střednědobý (1 až 3 roky)	dlouhodobý (minimálně 3 - 5 let)	dlouhodobý (alespoň 5 – 7 let)
Převažující typ CP nakupovaných fondem	státní pokladniční poukázky, krátkodobé vysoce kvalitní dluhopisy	státní a firemní dluhopisy	akcie a dluhopisy	akcie obchodované na burzách a ostatních veřejných trzích

Další druhy fondů

- Odvětvové – investují výhradně do akcií vybraného odvětví (např. fond ropného průmyslu, fond nových technologií).
- Garantované – po určité době (např. 5 let) vyplatí investorovi výnos dle podmínek ve statutu fondu, ale navíc garantují, že po této době vrátí investorovi minimálně to, co vložil = s garantovanými fondy nelze prodělat.
- Indexové – nesnaží se překonat akciový index, ale kopírují ho. Za peníze podílníků nakupují cenné papíry přesně v takovém poměru, jako jsou obsaženy ve srovnávacím akciovém indexu.
- Hedgové – fondy obchodující s deriváty CP. Využívají je ke spekulacím, ne k zajištění.

Doporučený investiční horizont



Výběr vhodného fondu

Důvod investování	Typ investora	Investiční horizont	Vhodné typy fondů
ochrana proti inflaci, jakýkoliv dlouhodobý cíl	dynamický, razantní, riziko akceptující	min. 3 – 5 let	akciové nebo smíšené růstové fondy
ochrana proti devalvaci	dynamický i konzervativní	min. 2 roky	fondy investující do zahran. CP a měn
pravidelný příjem nad úroveň inflace	opatrný se sklonem k menšímu riziku	min. 2- 3 roky	dluhopisové, smíšené výnosové fondy
úspory pro případ nutnosti (R I.), krátkodobé uložení peněz	velice konzervativní, rizikově averzní	6 měsíců – 2 roky	fondy peněžního trhu, krátkodobé dluhopisové fondy

Základní druhy fondů

	Investiční fond	Podílový fond	
		uzavřený	otevřený
Právní subjekt	ano – a.s.	nemá právní subjektivitu, zřizuje ho IS	
Cenný papír	akcie	podílový list	
Hlasovací právo	ano	ne	
Prodej (vstup do fondu)	po určitou dobu (do určitého objemu)	není omezen časově ani objemem	
Počet vydaných CP	stejný po celou dobu existence fondu	zvyšuje se o prodané a snižuje se o zpětně odkoupené podíl.listy	
Právo na zpětný odkup (prodej)	ne	ano	
Zpětný prodej (likvidita)	na veřejném trhu za tržní cenu (kurz)	investiční společnosti za VK/1PL (- poplatky)	
Kurz	zpravidla nižší než VK/1akcii (PL) – existuje diskont	roven VK/1PL	
Správce majetku	samosprávný nebo IS	musí existovat IS, která fond obhospodařuje	

Srovnání základních druhů cenných papírů

druh cenného papíru	dluhopis	prioritní akcie	kmenová akcie	podílový list
právní vztah	dluh	„vlastnictví“		vlastnictví majetku fondu
výnos	kupón (úrok) odvozený z jmenovité hodnoty	obvykle pevná dividenda jako % jmenovité hodnoty	proměnlivá dividenda odvozená ze zisku	výnos dle zisku nebo reinvestice
splatnost	daná přesným datem	není splatná		UPF – není splatný, OPF – zpětný odkup
hlasovací právo	nikdy	obvykle ne	ano	nikdy
úhrada v případě likvidace	první v pořadí	druhá v pořadí	poslední v pořadí	likvidace emitenta (IS) se podílníků nedotýká
očekávaný výnos	nízký	vysoký	nejvyšší	dle druhu CP, které fond nakupuje
riziko	malé	vyšší	nejvyšší	
likvidita	dle velikosti emise (počtu emitovaných kusů) a dle počtu majitelů (rozdrobení emise)			u otevřených fondů vysoká

Depozitní stvrzenky

- Depozitní stvrzenky jsou cenné papíry, které jsou obchodovány na domácím finančním trhu, avšak zastupují (jsou kryty) akcie emitované zahraniční akciovou společností.
- Depozitní stvrzenky tak umožňují domácím investorům zprostředkované vlastnit podíl na zahraničních společnostech, jejichž akcie nejsou na domácí burze obchodovány přímo.
- Depozitní stvrzenky se vyskytují v několika základních formách: ADR, GDR, EDR, NYS.
- Klíčovou výhodou pro investory je skutečnost, že stvrzenky umožňují mezinárodní diverzifikaci při setrvání na domácím trhu se známými podmínkami a předpisy pro obchodování a vypořádání obchodu.
- Protože stvrzenky jsou převážně emitovány v domácí měně, je výrazně omezeno i měnové riziko.

Zdaňování cenných papírů

- Rozlišujeme:
 - příjmy z prodeje CP
 - příjmy z titulu držby CP (dividendy, úroky)

Zdaňování výnosu z držby CP

- Týká se především akcií, dluhopisů, podílových listů.
- Způsob zdanění je stejný pro fyzickou osobu podnikající i nepodnikající.
- Jedná se o příjmy podle §8 - Příjmy z kapitálového majetku.
- Zpravidla jde o podíl na zisku, dividendu a úrok.
- Daněny jsou srážkovou daní ve výši 15 procent, a to nejčastěji u zdroje.
 - Daň sráží a odvádí vyplácející společnost.
 - Příjemce již výnos do daňového základu nezahrnuje, a tento příjem tedy není důvodem pro podání daňového přiznání.

Výnos z prodeje CP

- **CP nezařazené do obchodního majetku**
 - Příjmy z prodeje cenných papírů jsou příjmy podle §10 - Ostatní příjmy.
 - Tyto příjmy se snižují o nabývací cenu těchto cenných papírů (včetně poplatků za transakce při nákupu a prodeji).
 - Dále lze zisk z prodeje cenných papírů snížit o případnou ztrátu z prodeje cenných papírů vzniklou v témže zdaňovacím období za podmínky, že příjem z prodeje těchto cenných papírů nebyl osvobozen od daně.
 - Daň se tedy platí pouze ze zisku z prodeje.
 - Sazba daně je 15 procent.

Podmínky pro osvobození od daně (§ 4)

- Úhrn u jednoho poplatníka nepřekročí částku **100 000 Kč** v rámci jednoho zdaňovacího období.
- Splnění tzv. časového testu - doba mezi nabytím a převodem těchto cenných papírů překročí **3 roky** (platí především pro akcie a dluhopisy).
- Osvobození od daně se nevztahuje na příjmy z úplatného převodu cenných papírů, které jsou nebo byly součástí obchodního majetku, a to ve lhůtě do tří let od ukončení činnosti, v rámci které plyne příjem ze samostatné činnosti (§ 4).
- Osvobozeny nejsou příjmy, jež plynou poplatníkovi z budoucího úplatného převodu cenného papíru, který byl uskutečněn do 3 let od nabytí, a také z budoucího úplatného převodu cenného papíru, který je nebo byl součástí obchodního majetku do tří let od ukončení činnosti, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti, a to i v případě, že kupní smlouva bude uzavřena až po třech letech od nabytí cenného papíru či po třech letech od ukončení této činnosti.

Příjem do 100 tisíc Kč

- Velmi důležité však je, že hranice 100 tisíc Kč je zavedena pro příjem, nikoliv pro zisk z dané transakce (příjem - výdaj).
- Pokud tuto částku překročí, zdaňují se veškeré příjmy z převodu cenných papírů s výjimkou příjmů osvobozených od daně.

MĚJTE SE HEZKY

